

PTUJSKI LISI

Politično gospodarski tednik.

Štev. 32

Ptuj, 14. avgusta 1921

III. letnik

Pokrajinski namestnik v Ptuj.

V soboto, 6. avgusta predpoldnem je prišel po svojem potovanju po Sloveniji gosp. kraljevski namestnik Ivan Hribar v naše mesto Ptuj. Slovesno so ga vsprejeli že pri dohodu v naše glavarstvo pri Sv. Janžu, dalje na Hajdini in Bregu. Njegov prihod so oznanjali kmetski fantje na kolésih, okrašenih s cvetjem in zastavicami. Glavni vsprejem pa je bil v Ptuj. Pred mestno hišo je bilo zbrano nebrojno občinstvo, zastopniki državnih, avtonomnih in vojaških oblasti, uradništvo in vojaštvo, šolska mladina, okoliški župani, duhovščina, ptujski Sokol z naraščajem itd. Pokrajinskega namestnika so pozdravili gerent ptujkega mesta dr. Senčar, prošt Jurkovič v imenu duhovščine in župan Škerlec od Sv. Tomaža v imenu županov. G. namestnik je v odgovoru povdarjal, naj se mesto zaveda, da je v svojem bistvu slovensko, ki je bilo doslej narodno tlačeno, odslej pa se more svobodno razvijati in mu bo vlada pomagala po svojih močeh. Povdarjal je g. namestnik edinstvenost naše države, ki še ni docela urejena, pa ima prav inteligenca priliko in dolžnost, da pomaga pri urejanju s poučevanjem in ne z razdiralnim delom.

Na okrajnem glavarstvu je potem g. pokrajinski namestnik sprejel mnogobrojne deputacije, ki so prišle, da pozdravijo g. namestnika in se mu poklonijo. G. namestnik se je z vsako deputacijo, z vsakim njenim članom ljubeznivo razgovarjal, izpraševal po njih željah ter se kazal dobro poučenega o naših razmerah. Bodril je vzprejete, naj ne omagajo v svojem delu.

Stari Poetovio.

Predaval dr. Vladimir Travner.

Prvotno ilirsko-keltska naselbina, kjer stoji današnji Ptuj, se je nahajala poglavito na levem bregu, kjer so tvorili grajski, panoramski in drugi griči naravno trdnjavo. Brezdvomno je bilo mesto obdano z močnim zidovjem in nasipi, predvsem grad, kjer se je nahajala že tedaj močno utrjena stavba. Zakaj Rimljani so se mogli polastiti našega mesta še le po srditem odporu svobodoljubnih prebivalcev. Pa tudi kot važno križišče cest in kot trgovsko mesto je igral današnji Ptuj vsaj od l. 400 pr. Kr. naprej važno vlogo; to nam dokazujejo številni domači pa tudi tuji novci, ki so se tukaj našli, kakor n. pr. iz časa macedonskega kralja Filipa I. (339 do 346 pr. Kr.) iz Sirakuse, Teanuma in Napolja (220—167 pr. Kr.) Iz te dobe sta se do današnjega dne ohranila dve imeni: Ptuj in Drava. Imena sta brez dvoma ilirsko-keltskega izvora. Prvotno ime mesta je bilo brez dvoma isto, kakor v rimskem in poznejšem času: Poetovio, (grško: po Ptolomeju (Poitobio). Srednjeveške številne označbe kakor Betobia, Pictoviensis civitas, Betto, Pettov, Petta itd. kakor tudi sedanja označba Pettau in slovenski Ptuj, (Tuj, Ptuj) so seveda le pravo-

Popoldne je bil skupni obed, h kateremu je g. minister povabil nad 100 oseb, med njimi tudi mnogo občinskih predstojnikov. Med obedom je pokrajinski namestnik nagoovoril navzoče. Omenil je težke borbe ruskega naroda za preporod, njegove velike zasluge za naše osvobojenje in proslavil nato neizmerne zasluge srbske, a naroda in njegove junaške dinastije za oprostitev izpod tujčevega jarma. V čustvih hvaležnosti, ki morajo nas vse navdajati do junaške naše dinastije, je napil najvišjima predstavnikoma naše države in edinstvene misli, kralju Petru I. in prestolonasledniku regentu Aleksandru. Gerent mestne občine g. dr. Senčar je napil kr. namestniku, omenjajoč njegovo zaslužno delovanje za naš narod.

Minister dr. Kukovec, ki je med obedom prišel med navzoče, je v napitnici izrazil svoje zadovoljstvo nad razveseljivim zaupanjem, ki ga kaže ljudstvo pokrajinskemu namestniku. Komandant ptujke garnizije, major Djelošević pa je v imenu vojaštva izjavil, da bo duh srbske vojske, ki je imela toliko zaslug za naše ujedinjenje, deloval tudi vnaprej v okrepitvi in povzdigi bratstva vseh treh plemen naših. Ob odhodu od obeda se je g. pokrajinski namestnik od vsakega posamezno poslovil ter z marsikom izpregovoril še kaj besedi. Zlasti je z zanimanjem poslušal pri našem narodnem mučeniku Petru Žirovniku, kako so ga pred sedmimi leti gonili po križevem potu skoz Breg in Ptuj zastopniki avstrijske strahovlade.

Vsi navzoči so se lahko prepričali, v kakem demokratskem duhu nastopa naš pokr. namestnik, kako je z vsakim enako prijazen, najsibo gospad ali kmet. Prepričali pa smo se lahko tudi, da je njegova trdna volja, zastaviti vse svoje moči v prosep naše države

pisne potvorbe ozir. jezikovne prilagoditve starega imena. Da se je krajevno ime ohranilo do današnjih dni, je jasen dokaz, da je obstojala naselbina v bistvu nepretrgoma že iz najstarejših časov (v nasprotju z Ljubljano—Emona i. dr.) Ime Drava, latinsko Dravus, v srednjem veku Tra, Traha in dr. je staro-davno rečno ime, ki je tudi drugod razširjeno, kakor n. pr. na Francoskem Drau in Drac. Bržkone izhaja ime iz ilirsko-keltske besede traik, kar znači teči, tako da bi pomenila torej Drava tekočo ali deročo vodo. Zanimivo je, da se glasita ilirsko-keltski „traik“ ali slovenski „deri“, „dreti“ skoraj podobno.

B) Rimska doba in čas preseljevanja narodov do prihoda Slovencev 32 pr. Kr. do 568 po Kr. 1. Zgodovinski in splošni pregled.

Prvi stiki Rimljanov z našimi pokrajinami, o katerih nam poroča rimski zgodovinar Livius, segajo v leto 188 pr. Kr., ko so opustošili transalpinski Galci Beneško ravnino, nakar so poslali Rimljani poslanca onstran Alp, ki so sprejeli odgovor, da se je to zgodilo brez vrednosti in volje naroda. V tem času so sezidali Rimljani tik ob tedanji meji svoje države kolonijo Aquilejo, poznejši Oglej, odkoder se je rimski vpliv vedno bolj širil v naše kraje. L. 183 pr. Kr. so sklenili Rimljani že z našimi pokrajinami pogodbo, da bi tako

in nastopiti proti vsakemu, ki bi hujskal proti državi.

To pot so tudi nekteri ptujski Nemci, če tudi bolj na malo pri oknih, javno pokazali, da žive v Jugoslaviji. Bili so to večinoma res Nemci, medtem ko marsikak posilinemec še ni mogel premagati svojega renegatskega sovraštva proti Slovenstvu in proti Jugoslaviji. Lahka jim je pač bila pot s slovenskih pašnikov v tevtoburške gozdove, a vrnitev je težka, ker izdajstvo peče.

Dopisi.

Ptuj. Preteklo soboto in nedeljo se je mudil v našem mestu naš ožji rojak, vseučiliški profesor dr. Matija Murko. Prišel je k svojim znancem v domači kraj, prišel je tudi v rojstni kraj Drsteljo, kjer je pustil dva svoja dečka, da spoznata kmečko življenje in se ga kakor ne oče, niti ona ne sramujeta.

Zahvala. Gospa Josipina Stadler je darovala za mestne uboge 200 K v zmislu želje pokojnega moža. V imenu ubogih se ji izreka najlepša zahvala.

Mestni kino. V nedeljo, 14. in ponedeljek 15. avgusta ob pol 9. uri prvovrzelna filmska senzacija „O dete Viviana.“ Najliterarnejši film, kolosalno napeti slager v 6 dejanjih. Vrhunec dramske napetosti, kolosalno zanimivi dogodki v ameriškanskih krajih in druge nebrojne senzacije nad senzacijami. Mladini nedopustno. Kinoravnateljstvo.

Vzprejem orožniških častnikov. Da se izpopolni žandamerijski oficirski kader, potrebno je do 50 oficirjev. Oglasijo se za to službo lahko rezervni častniki poročniki ali podporočniki, ki niso stari čez 35 let pa spo-

zavarovali svoje meje. Medsebojni odnošaji so bili takrat — razen dogodka l. 171 pr. Kr., ko je konsul Gajus Cassius na svojem pohodu v Macedonijo opustošil naše pokrajine, prijateljski, takozv. hospitium publicum. Očividno Rimljani takrat še niso nameravali priastiti si naših dežel. Vsled upadov Japodov na današnjem Notranjskem in v Primorju in Karnov na današnjem ostalem Kranjskem — odtod tudi ime Karniola — so zasedli Rimljani med l. 129—115 pr. Kr. te pokrajine. Kmalu nato so se jeli dvigati Dacijci na Sedmograškom in Markomani na Češkem; da odvrne pretečo nevarnost, je moral Rim vmes poseči. Že Caesar je nameraval zasesti naše pokrajine, njegova smrt pa je preprečila te načrte, ki jih je izvedel kmalu nato njegov posinovljenec in naslednik, prvi rimski cesar Octavianus Augustus, ki je pod svojim osebnim vodstvom (l. 35—34 pr. Kr.) podjarmil naše dežele do Donave. Medtem pa, ko so zasedli Rimljani kakor omenjeno sosedni Noricum brez resnega odpora, so si morali podvreči Panonijo še le v drugi panonski vojski, ki sta jo začela Agrippa in Vinicius in ki jo je končal poznejši cesar Tiberij po številnih bojih in uporih v l. 12—9 pr. Kr., Kljub temu, da je Tiberij poskušal vse, da bi obdržal Rim gospodstvo, ter je prodal v naših krajih skoraj vse orožja zmožno moštvo v sužnost, so se prebivalci v l. 6—9 po Kr.

sobni za trupno službo v miru in vojski. Vzprejeti kandidati se bodo izvežbali za svojo službo v posebnem enoletnem kurzu. Prošnje za vzprejem je vložiti do 25. avgusta t. l. Natančnejši pogoji se izvedo pri vseh orožniških četah.

Moralna zaupnica se išče. Nepotrjeni ljubljanski župan Anton Pesek išče moralne zaupnice. Med svet so prišli glasovi, da nekdanji pedagog ni živel čisto tako, kakor zahteva pedagogika, dasi je vsaj z delom bil v tesni zvezi. Moralno izpričevalo naj bi dalo nekdanjemu svojemu kolegu baš ptujsko učiteljstvo, češ da ga najbolje pozna.

I. Obrtna razstava v Mariboru. Ko so se vse stroke začele gibati in pripravljati, da svojo stoko privedejo do ugleda, da občinstvo spozna njih zmožnosti proizvajanja, se je tudi obrtništvo v Mariboru odločilo svojemu stanu priboriti ugled v javnosti in pokazati svojo zmožnost potom obrtne razstave. Za to razstavo se je priglasilo nad sto raznih obrtnikov in zato obeta ista obiskovalcem nuditi vpogled v krasne obrtne izdelke. Zato že danes cenj. občinstvo na našo razstavo opozarjamo in upamo na zelo številni obisk.

Državna vinarska, sadjarska in poljedelska šola v Mariboru je končala svoje 49. šolsko leto 1920/21 v soboto dne 30. julija 1921. Vsi drugoletniki, po številu 27, so jo končali povprečno s prav dobrim, v znatnem številu pa z odličnim uspehom. Večina absolventov se je povrnila na svoje domove, na kmetije starišev, kar je najbolj razveseljivo. Nekaj jih gre v tujo službo, v kmetijsko, vrtnarsko, kletarsko prakso itd. Službe po grajsčinah so vedno bolj redke in vedno bolj slabe, vsled izvedbe agrarne reforme. V bodoče se naj sploh ne računa več z njimi. Tudi ni glavni namen kmetijske šole, odgajati mlade gospodarje za taka veleposestva, ampak za domače kmetije. Par absolventov se skuša gospodarski osamosvojiti na ta način, da vzamejo primerna zemljišča v zakup za napravo matičnjakov, trsnic, drevesnic i. dr. pri čemer naj bi se po možnosti podpirali, ker so nam taki nasadi nujno potrebni. Zopet drugi imajo najprej zadostiti vojaški dolžnosti. Razen 27 gojencev drugega letnika in 17 gojencev prvega letnika je bilo v zavodu 5 praktikantov, ki bodo sprejeti kot redni gojenci za šolsko leto 1921/22, koje prične 16. septembra t. l. Priglasilo se je že lepo število kmečkih mladeničev za sprejem, tudi iz drugih pokrajin naše države, le z bližnje severne granice doslej prav nobeden, dočim pošiljajo znani protestantski kmetski naseljenci na našem obmejnem ozemlju svoje sinove baje v avstrijski Silberberg pri Lipnici v svrhu kmetijsko-stro-

znova uprli. Šele potem, ko sta Tiberij in Germanicus tudi ta upor krvavo zadušila, so prišle naše pokrajie stalno v oblast Rimljanov, katerih država je mejila tedaj ob obe glavni reki osrednje Evrope, ob Ren in Donavo. Vse te dežele so priklopili Rimljani kot celoto Italiji, tako da je obsegala ta provinca vse ozemlje od izvira do iztoka Donave z Retijo, Panonijo, Ilirijo in Mezijo. Provinca je bila podložna neposredno cesarju samemu in nerimske musenatu, medtem ko je imel vojaško vodstvo od 1. 11 pr. Kr. legatus pro praetore. Leta 7. po Kr. se je ta ogromna provinca razdelila na več posameznih provinc, med njimi tudi Panonijo, ki je obsegala prvotno večji del sedanje Kranjske ter vzhodni del Podravja s Ptujem do Donave. Meje te province pa so se večkrat izpreminjale, tako posebno pod Vespasianom (69—79), ki je pridružil Panoniji mestni okraj Savaria (današnji Szombately), pod Trajanom (98—117), ki je razdelil Panonijo v zgornjo, kamor je spadal Ptuj in dolnjo Panonijo, pod Septimijem Severom (193—211), ki je izločil mestno okrožje Emono (Ljubljana), ter pod Dioklecijanom (234—305), ki je priklopil mestno okrožje Poetovio Noricu. Glavno mesto Panonije je bila prvotno Emona (Ljubljana), pozneje pa Savarija, kjer je imel sedež cesarski namestnik, imenovan procurator, in kjer se je zbiral vsako leto nekaj deželni zbor.

Nadaljevanje sledi.

kovne izobrazbe v nemškem duhu. Tako so izpodriva slovenski obmejni kmet z domače grude. Rok za vlaganje prošenj za sprejem učencev v mariborsko šolo je bil določen prvotno na dan 31. julija, a se je vsled večstranskih želja podaljšal do 20. avgusta t. l. Splošni pogoji za sprejem so objavljeni v „Kmetovalcu“ št. 13 z dne 15. julija 1921.

Sesterže. Odlični naš rojak dr. Štefan Sagadin, načelnik v ministrstvu za izenačenje zakonov v Beogradu, se mudi sedaj na počitnicah na svojem posestvu tukaj. Hoče se odpočiti v svojem zatišju v čistem gorskem zraku in okrepčati za daljnje naporno delo. A čeprav daleč od železnice in prometa, mu vendar mnogi njegovi prijatelji niti tu ne dajo miru, ne strašeč se dolge poti k njemu.

Janežovci pri Ptuju. Gospod urednik gotovo malo kaj slišite od naše občine in vendar se pri nas tudi kaj čudnega dogodi. Pri nas imamo nekega moža z imenom Fr. Arnuš, kateri je postal zadnji čas čisto nervozen in mislite si, zakaj ta mož je bil nekaj tednov pred volitvami pri samostojni stranki, kakor se je sam izrazil proti nekemu klerikalnemu duhovniku, s katerim se je zaradi tega srdito pričkal, in ob volitvah je bil čisto miren, sedaj pa je nekje slišal, da bodo občinske volitve razveljavljene, ker se je nepravilno njimi postopalo, je naenkrat postal pristen klerikalec in napade kar na cesti vsakega moža našega somišljenika in ga začne zmerjati in psovati. Ako temu človeku ne bo kmalu živčna bolezen odlegla, bomo ga primorani poslati v bolnico, kjer bode dobil mrzle ovitke na svoje vroče čelo.

Občani.

Veliki semenj v Ljubljane 3. do 12. septembra 1921. Trgovski, industrijski in obrtni krogi Slovenije hočejo s tem semnjem stike, ki so se izza osnove naše države tako ojačili z drugimi deli naše kraljevine, kar najbolj poglobiti, nuditi čim hitrejši, čim popolnejši in čim udobnejši vpogled v produkcijo Slovenije in dati kar najboljšo priliko za sklepanje kupčij. Ali Slovenija noče samo prodajati v druge dele države, temveč tudi od njih kupovati. Zato Ljubljanski semenj ni omejen na proizvode Slovenije, ampak bodo na njem izloženi vzorci proizvodov iz cele države. Naša težnja mora biti, da se čimbolj spoznajo vsi deli države med seboj, da si prodajajo drug drugemu in kupujejo drug od drugega. Ljubljana pa je radi svoje obkrajne lege proti zapadni Evropi in radi bližine morja tudi za blago inozemskega izvora, ki ga ne izdelujemo v državi in ga treba importirati, jako ugodno sejmsko mesto. Zategadelj je, četudi je Ljubljanski semenj namenjen v prvi vrsti za blago, ki se proizvaja v naši državi, na njem dana priložnost za sklepanje kupčij tudi z inozemskim blagom, ki bodo njega vzorci izloženi v posebnih zgradbah ali pa v trgovinskem oddelku semnja. Ljubljanski veliki semenj bo na prostoru, obsegajočem okroglo 25.000 m², nudil blago vsake vrste v veliki izbiri, tako posebno poljedelske stroje, poljedelsko in obrtniško orodje vsake vrste, usnje vsake vrste, čevlje in druge usnjarske izdelke, les in raznovrstne izdelke iz njega, pohištvo, hišna in kuhinjska oprava in posoda, šivalne stroje, papir, kartonažne izdelke, elektrotehnične priprave, pluge, pile in drugo železninsko blago, raznovrstno kovinsko blago, stroje za obdelovanje železa in lesa, razno galantarijsko blago, manufakturno blago, obleke, slamnike in klobuke, perilo, čipke, milo, sveče, voščila in čistila, barve in druge kemične izdelke, steklo itd. Z raznimi umetniškimi, zabavnimi in drugimi prireditvami se posestnikom semnja naredi bivanje v Ljubljani kolikor mogoče prijetno. Posetniki bodo s posetom semnja lahko združili tudi izlete v letoviščne in gorske kraje Slovenije, ki slove po svoji veliki krasoti. Vsa pojasnila daje urad „Ljubljanskega velikega semnja“ v Ljubljani. Na naročila preskrbi tudi stanovanje v hotelu ali zasebno. Sejmski znak in legitimacija, ki se dobe proti predplačilu 25 Din. pri sejmskih zastopnikih v vseh večjih mestih naše države in neposredno pri sejmskem uradu v Ljubljani, upravičujeta do prostega

vstopa v vse sejmske prostore in polovične voznine v Ljubljano in za povratek.

Topola (Srbija). Kakor v ostalih, tako isto vlada tukaj neznosna vročina. Dežja ni bilo že kaj mesecev izvzemši kakšna nevihta s točo v posameznih krajin. — V selu Rajkovic je vsled nepredvidnosti delavcev izbruhnil ogenj iz mlatilniške mašine, kateri je uničil vse snopje v vrednosti 40.000 dinarjev. Trije nepoznani lopovi so napadli v noči ob 12. uri tuk. posestnika Milana Stevanovića. Roparji so zahtevali denar od nekega starčka, kateri pa se je branil, češ, nimam denarja. Roparji so nato starčka tako pretepli, da so ga morali takoj odpeljati v Topolsko bolnico. Med tem je Stevanovićeve sin ustrelil čez vrata in smrtno ranil enega od teh treh lopovov. Ostala dva sta pobegnila, a tretji je ob 3. uri zjutraj pred pragom umrl. Roparji so oboroženi z avstrijskimi puškami, z revolverji in z bombami.

Politične vesti.

Ožje sodelovanje med demokrati in radikalci. Najmočnejši stranki v skupščini, radikalci in demokrati, hočejo še dalje čim tesneje sodelovati, da zasigurajo tako nadaljni razvoj ujedinjene kraljevine. Treba je sedaj izvesti sprejeto ustavo, izdelati in sprejeti volilni red, parlamentarno rešiti državni proračun, posvetiti skrb poljedelskemu in delavskemu stanu in urediti uradniško vprašanje. Za vse to je nujno potrebno, da složno sodelujejo stranke, katerim je res zato, da naša država napreduje. Doslej sta pri državni ureditvi države sodelovali poleg radikalcev in demokratov še jugoslovanska muslimanska organizacija in samostojna kmetska stranka.

Komunistična agitacija. Preiskava o komunističnih atentatih spravlja nove podrobnosti na dan. Vidi se, da so hoteli tudi pri nas vpeljati ruske razmere. Polastiti so se hoteli vse oblasti in potem vladati z grozo in strahom. Trn v peti jim je bila zlasti naša disciplinirana vojska, ena najboljših v Evropi. Dokler se more oblast zanesti na svojo vojsko, ne bi mogli komunisti nič opraviti. Zato so hoteli komunisti zanesti zmešnjavo med naše vojake. Pošiljali so vojakom pisma, kakor da prihajajo od njihovih rodbin. V teh pismih so opisovali v najbolj črnih barvah, kako hudo se godi rodbinam doma. Nasprotno so pa tudi v imenu vojakov domačinom pošiljali pisma in v njih opisovali, koliko morajo vojaki trpeti, kako morajo stradati in kako grdo ravna vojaške oblasti z vojaki. Z vsemi takimi lažmi so hoteli pri vojaki in pri ljudstvu na nepošten način zanetiti mržnjo proti naši državi. Zato se pozivlja vsakdo, ki prejme tako pismo, naj ga izroči policijskim ali orožniškim oblastim. Te bodo dognale, koliko je resnice v opisanem trpljenju in odkod je prišlo tisto pismo, ali je pravo ali potvorjeno.

Grki napredujejo proti Turkom. Grkom je vojna sreča mila, kakor sami poročajo. Po osemdnevnem oddihu so zopet začeli prodirati z namenom, da zasedejo Angoro, sedež sedanje turške vlade. Ob enem se hočejo polastiti Carigrada, ki bi naj postal glavno mesto Grčije, kakor je bil nekaj Bizanc prestolnica vshodnorimskega cesarstva do prihoda Turkov. Turki so v velikih stiskah. Sedaj vidijo, kaj jim je pomagala združitev z Avstrijo in Nemčijo. Umakniti se bodo morali v azijske pokrajine, odkoder so nekaj prišli v Evropo.

Iz boljševiške Rusije. Po najnovejših poročilih je imenovan znani pisatelj Maksim Gorkij za diktatorja za prehrano vse Rusije. Da ljudstvo ne pogine gladu, je v Rusiji sedaj glavno vprašanje. Temu se mora tudi ukloniti sovjetska vlada. Gorkij hoče pridobiti vso Evropo in Zedinjene države, da pomorejo bednemu ruskemu prebivalstvu. Te države so pripravljene to storiti. Seveda pa morajo Rusi sami pokazati dobro voljo s tem, da odstranijo vzroke, ki so pripravili Rusijo do propada. Neznosna pogubonosna boljševiška

vlada se mora umakniti novi vladi, ki bo napravila zopet red.

Karel še vedno straši. Karel bi moral zapustiti ta mesec Švico. Najrajše bi prišel za kralja na Madžarsko. Tam ima med veliko gospodo, posvetno in cerkveno, zveste prijatelje. Ali sosedne države nočejo, da bi jim Madžari s svojim Karlom delali še večje sitnosti. Zlasti Jugoslavija in Čehoslovaška sta odločni nasprotnici Karlovi vrnitvi. Tudi velik del v Avstriji, v prvi vrsti socialni demokraciji, se upirajo Karlu. Drugi del pa, zlasti nekdanji oficirji, bi imeli Karla radi nazaj. Ustanovili so te dni društvo „Stara Avstrija“, ki naj bi delovalo za Karla. Verjamemo, da se tem gospodom toži po starih časih, ko so s svojim Karlom nemoteno vladali. Veliko večji del prebivalstva, posebno pa v novih državah, je vesel, da se je otresel nekdanje dunajske vlade in pravičnosti.

Razmejitve z Madžarsko. Dne 13. t. m. se sestane v Zagrebu medzavezniška komisija, ki naj določi natančno mejo z Madžarsko. Delovala bo v Varaždinu. Značilno je, kako se prebivalstvo v Baranji, ki bi imelo priti od nas pod Madžare, brani izročitve. Na mnogih shodih se protivi temu, pač pa prosi našo vlado, naj se zavzame za nje. Pretiijo, da se s silo upro priklopitvi taki državi, kakršna je Madžarska.

Zanella v Beogradu. Predsednik reške vlade Zanella je prišel v Beograd radi rešitve reškega in baroškega vprašanja. A hotel je, kakor Italijani pritegniti naš Baroš k Reki. Naša vlada pa mu je jasno povedala, da noče odstopiti od svojih pravic v korist Italije. Naj Zanella najprej preskrbi, da postane njegova vlada samostojna in neodvisna, potem bo naša vlada pripravljena, da se pogaja z njim o reškem vprašanju.

Razno.

Kako govore gavrani. Gavrane so že od nekdaj smatrali za jako pametne živali. To je privedlo mnoge prirodoslovce do tega, da so pričeli proučevati življenje teh čudovitih ptičev. Baval se je z njimi posebno Oliver Pike, ki je dolgo časa študiral starega in mladega gavrana. Pike pripoveduje, kako stari gavrani celi dan nosijo hrano mladim. Še predno se vračajo s hrano v gnezdo, je že od daleč čuti njihove globoke glasove: kur, kur. Ko mladici to slišijo, prožijo kljunčke iz gnezda. Znak, da so razumeli glas starejšega. Kadar vidi stari gavran človeka v bližini gnezda, zakriči dvakrat: kraak, kraak. Mladici se takoj skrijejo v gnezdu in se ne pokažejo toliko časa, dokler ne slišijo glasov; kek, kek. To pomeni najbrže, da ni več nevarnosti. Zanimivo je tudi to, da gavrani ne opominjajo mladim, ako gredo mimo ljudje, ki jih že poznajo, kakor n. pr. pastirji, ki se vsak dan mude na istem kraju.

Otrok z dvema glavama in s tremi nogami se je narodil v kliniki ameriškega mesta Paterson. Glavi novorojenca sta zrasli iz enega trupla. Roke in noge so pravilne. Na eni strani trupla se nahajata dve nogi, na drugi pa ena v normalni dolgoti z 10 prsti. Zdravniki še niso na jasnem, ali gre v tem slučaju za dve telesi ali za enega z dvojnimi udi. Samo v tem so si edini, da je tej pomoti narave odmerjena le kratka doba življenja.

Ustreljen in zopet obsojen na 4 leta težke ječe. Za časa boljševiškega režima na Madžarskem je bil v Gödölöju komisar neki Dezider Ronay. Avgusta 1. 1919 so ga prijeli v Romuniji in ga obsodili na smrt. Obsodba se je izvršila, a ko so ga hoteli položiti v grob, so opazili, da še živi. Romunski prestolonaslednik, ki je one dni ravno bival v onem kraju, ga je pomilostil in Dezidor Ronay je po daljši težki bolezni okreval. Ko se je vrnil na Madžarsko, so ga oblasti takoj prijele in sedaj je bil po 20mesečnem preiskovalnem zaporu obsojen na 4 leta težke ječe.

Velik požar na Dolenjskem. Dne 1. t. m. dopoldne je nenadoma pričelo goreti pri nekem posestniku v Slepšku pri Mokronogu.

Ogenj se je z veliko naglico razširil na bližnja gospodarska poslopja in v kratkem času uničil 10 gospodarjem vse: hiše, gospodarska poslopja in letošnjo žetev. Požar je divjal z vso silo in je bil naravnost strašen pogled na visoke plamene, ki so s senom in žitom napolnjene kozolce kar požirali. Škoda je v primeru z malenkostno zavarovalnino zelo velika.

Nova bolezen. Pojavila se je nove vrste bolezen. Roke otečejo do lakta, iz otekline nastane modro-rudeča rana, koža se olup, iz rane se razširja hud vzduh. Bolezen je kužna in se prenese tudi na druge dele človeškega telesa. Svetujemo, da si vsak, kdor čuti, da mu začne roka otekati, roko takoj razkuži s kakšnim razkužilnim sredstvom, ki se dobi v lekarni. Ako pa je roka že močno napadena, pa takoj k najbližnjemu zdravniku. Pazite pri podajanju rok!

Mov drobiž. Finančno ministrstvo je prejelo 6 vagonov drobiža po 10 par in po 25 par. Drobiž po 10 par pride takoj v promet, drobiž po 25 par pa se bo nekaj časa zadržal. Zaenkrat pride v promet tisti drobiž po 25 par, ki se sedaj kuje v Novem Sadu in v Zagrebu.

Kako star lahko postane človek? Glasoviti profesor dr. Mečnikov je sestavil zbirko podatkov, s katerimi dokazuje, kako so nekateri ljudje v popolnem zdravju doživeli visoko starost. Na prvem mestu navaja Angleža St. Mungo, ki je doživel 185 let. Ravno toliko let je doživel Peter Zorsaj, ki je bil rojen leta 1539 ter je umrl leta 1724. Anglež Tomaž Peir je živel 152 let ter je imel sina, ki je umrl v starosti 127 let in katerega je oče preživel. Ko je bil star 101 leto, je bil zaradi nemoralnega življenja obsojen v ječo, a v starosti 120 let se je oženil z neko vdovo. H. Jenkin je doživel 169 let. Pred smrtjo je bil povabljen kot priča o dogodku, ki se je pripetil pred 140 leti. Zdravnik Palisman je umrl v starosti 140 let, a še dan pred smrtjo je izvršil težko operacijo na svoji bolni ženi. O Palismanu se pripoveduje, da je bil od svojega 25. leta vsak dan pijan. Zelo neredno je živel kirurg Erpage v Garonni, ki je dočakal 112 let, istotako tudi Elizabeta Dire, ki je doživela 114 let. Samo kave je izpila dnevno do 40 skodelic. Liliputanka Valeonova, visoka 70 centimetrov, jo doživela 149 let, golijat Jakob Danald, visok 2-25 metra, je dočakal 120 let ter zapustil vdovo s številnimi otroci, od katerih je najstarejši umrl v starosti 108, a najmlajši v starosti 95 let.

Uboj. V nedeljo okoli 20.30 je na planinski slavnosti v Rušah 21 letni Anton Trnek, delavec v elektrarni na Fali po kratkem sporu pred drčalnico z nožem zabodel abiturijenta Franca Serajnika. Prerezal mu je tik pod ključnico žile privodnice, vsled česar je nastopilo notranje izkrvavljenje in v par minutah smrt. Storilec je bil aretiran in izročen državnemu pravdnistvu v Mariboru. Pokojnik je bil edini sin mariborskega učitelja g. Serajnika. Truplo v nedeljo zvečer v Rušah zabodenega abiturijenta Franca Serajnika so pripeljali v pondeljek zvečer iz mrtvašnice v Rušah v Maribor, kjer bo po dovršeni obdukciji — kolikor je doslej znano — v sredo pokopan. Morilec Anton Trnek je domačin iz Smolnika. Umorjeni je sin znane učiteljske rodbine Serajnikovih. Doma v Mariboru je bila le mati pokojnika, ki je z nepopisnim obupom sprejela vest o nesreči, dočim se je nahajal oče s hčerka v Ljutomeru pri sorodnikih. Bili so nemudoma obveščeni, ter so takoj prišli v Maribor.

Književnost.

Dr. Teodor Bartošek: „Moderna družba in cerkev“ izdal konzorcij „Prosvetne knjižnice.“ Cena broširani knjigi 12 K, po pošti 1 K več. Naroča se pri Upravi lista „Vidovdan“, Narodni dom I.

Uredba o stanovanjih in najemih ter pravilnik za njeno izvrševanje. V Ljubljani 1921.

Založila Tiskovna zadruga. Cena 6 K, po pošti 1 K več, če se denar naprej pošlje. Povzetje stane veliko več. Zgoraj omenjena naredba, ki je sedaj v natisu dostopna najširšim slojem, je za vsakogar tako važna, da ne sme biti ne gospodarja in ne najemnika, ki bi si je ne omislil. Naroči se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Nalezljive bolezni. Sestavil dr. E. Mayer. V Ljubljani 1921. Izdal zdravstveni odsek za Slovenijo. Česar nismo imeli v stari Avstriji, dobili smo v novi Jugoslaviji. Vlada se je začela skrbno brigati za zdravje našega ljudstva. Srbi so že pred vojno izdajali poljudno pisan list Zdravje, namenjen najširšim slojem svojega prebivalstva. Isti list za Slovence je začel izdajati Zdravstveni odsek za Slovenijo. Poleg lista hoče pa izdati še poljudno pisane knjige v posameznih panogah ljudskega zdravja. Razen tiska prireja ta odsek ali podpira predavanja o ljudskem zdravju. Tako hoče seznaniti najširše plasti o zdravju, kako se bolezni obvarujemo in kaj naj storimo, da se bolezni rešimo. To prizadevanje je za naše ljudstvo toliko večjega pomena, ker je večkrat zdravniška pomoč za marsikoga nemogoča. Marsikdo je torej navezan na samopomoč, ki jo dobi lahko v takih poljudno pisanih delih naših zdravniških strokovnjakov.

Poslano.*)

POZIV.

Nesramne izmišljotine, produkt lopovov, ki nimajo boljšega posla nego izmišljati in trositi stvari, skušajoči oropati nedotaknjeno čast odsotnega, sem slučajno zvedel celo v našo prestolnico. Sram me je, da sem zrašel v mestu, kjer je mogoč obstoj tudi individijem, zmožnim takih spletk.

Rotim vsakega poštenega meščana mesta Ptuja, da mi pomaga do mogočnosti braniti pred nevidnim in neznanim sovražnikom, moje ogroženo čast, katero hočejo breznačajne propalice vlačiti po blatu. Apeliram na dobre Ptujčane, da zabranite nevednim spravljenju — meni tako milega in dragega — Ptuja na nivo najslabše albanske vasi.

Pozivam vsakogar, kdor ima kaj proti meni, da se posluži poštenega boje in ne kakor Arnavt — zahrbitno — v to svrhu sem vedno in vsakomur v uredništvu „Ratnika“, Glavni Gjeneralštab u Beogradu na razpolago.

Anton Rodošek
potporučnik.

*) Za Poslane uredništvo o ne prevzame nobene odgovornosti.

Na prodaj:
Dve lepi posestvi v Halozah
pri glavni cesti, prva v izmeri 10 oralov in sicer 3 orale vinograda, njive, sadonosnik in lepa hosta. **Drugo** v izmeri 13 oralov in sicer 2 orale vinograda, njive, lep sadonosnik in lepa hosta. — **Gostilna s trgovino v Halozah** pri glavni cesti meri 7 oralov. Naslov pove uprava lista.

Pozor! Reklamna ponudba! Samo 20 dni veljavna!

Ker hočem opustiti svojo zalogo ur, pošiljam v roku 20 dni vsakomur, ki pošlje ta iz časnika izrezani oglas, krasno remontoirko (za gospode), izborno opremljeno, 30 ur idočo, s triletno pismeno garancijo, za reklamno ceno 45 namesto 85 dinarjev franko proti prejšnji vposlatvi dotičnega zneska v priporočenem pismu. Ura se dopošlje takoj priporočeno. — Po povzetju se pošlje le proti ari 19 dinarjev

Skladišče ur ADOLF MITH, ZAGREB,
Samostanska ul. 4.

Lepa dvonadstropna hiša v Ptuju z vrtom in lep vinograd v Halozah
z lepo gospodarsko hišo, 4 viničarije, velika vinska klet, v izmeri 25 oralov in sicer 13 oralov lepe nosečega vinograda, njive in lepa hrastova hosta; tudi čez 200 polovnjakov vinske posode se takoj proda. Naslov pove uprava lista.

Sodarskega pomočnika

sprejme v trajno delo pri prosti hrani, stanovanju, ter perilu **FRANJO REPIČ**, sodarski mojster, Ljubljana, Kolerijska ulica 18.

Hiša

in nekaj zemlje se išče v najem. Ponudbe pod številko 16 na upravo tega lista.

POZOR TRGOVCI!

Najceneje in dobro kupite:

**petrolej
bencin
strojno olje
kolomaz
vazelin itd.**

pri podružnici Dravogradske rafinerije
v **PTUJU**, Slovenski trg 15
pisarna: Cankarjeva ulica številka 7.
FRANJO BREZOVNIK.

Učenca

iz dobre kmečke hiše, z dobrimi spričevali sprejme takoj **RUDOLF ANDERLIČ**, trgovina v Ormožu.

Poziv.

Podpisani naznanjamo, da hočemo vsakega kazensko preganjati, kateri bo le količkaj nečastnega in žaljivega govoril, ali nerresnične govorice raznašal od nas.

Ptuj, dne 8. avgusta 1921.

Vid in Marija Bombek, posest. Belski vrh,
Anton Polanec, pos., Nova vas pri Sv. Marku.

Glasovir in fotografično pripravo

13x18 (Rodenstok) prodaja po ceni g. Pichler, kavarna Korže, Ptuj, Vseh svetnikov ulica 10.

Kupim malo hišo

z vrtom v Ptuj ali v bližnji okolici. — Ponudbe na upravo lista pod „mala hiša.“

Gonilni jermeni

za tovarne, mline, žage in poljedelske stroje v vsaki širini v zalogi pri

IV. KRAVOS, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Graški sejem 1921.

24. september—2. oktober.

Blagovni vzorčni sejem za industrijo, trgovino in obrt. — Posebne razstave poljedelstva in gozdarstva na Štajerskem. — Pregled štajerske umetnosti. — Razstava štajerske knjige. — Praznični vaden za gledališče in godbo. Slavlja domačih noš.

Sejmiški urad:

Gradec
Burgasse 13

Posestvo

na krasno ležečem kraju, 20 minut od Ptuja ob Dravi z lepo zidano hišo, gospodarskim in viničarskim poslopjem, vrtarijo, lepim vinogradom itd. se radi preselitve ugodno proda.

Pod naslovom:

E. Tiršek, Ptuj

Slovenski trg 2.

J. MAHORKO

družba z o. z. poprej petrolejska družba v Ptuj,

Panonska ul. 4, skladišče pri kolodvoru nudi g. trgovcem sledeče najceneje:

Petrolej 2 krat rafiniran čist beli
bencin
tovotmast
vazelin
Erdal krema

strojno olje
kolomaz
sveče
i. t. d.

Viničar

z večjo družino 4 do 6 oseb, priden, zvest in delaven, zastopen za vsako delo se sprejme za vinograd **Leopold Slawitsch, Majberg**. Vpraša se v moji trgovini v Ptuj.

Prva največja zaloga lesenih krst za mrličje

vsake velikosti in v različnih barvah. Kupovalcem, kateri prihajajo od desne strani Drave, se postavi krsta brezplačno čez most. Tudi se vsakemu kupcu dostavijo krste v najbližji okolici na dom. Kdor želi, se mu tudi izposodijo brezplačno mrtvaška opravila. Kdor v bolnišnici umerje, se mu postavi krsta brezplačno v bolnišnico. — Tudi pohištva, stavbena dela in popravila se po najnižjih cenah izgotovi. — S spoštovanjem

Friderik Milošič,

mizarski mojster v Ptuj, od trgovine g. Rigelbauerja, cesta proti mestnemu pokopališču.

Usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj

„PETOVIA“

Izdeluje vsakovrstne usnje, čevlje, fine in navadne, gamaše, torbice, listnice, denarnice in drugo fino galanterijo.

Cene nizke, postrežba točna.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavica in rezerve okroglo 95,000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Prometno mesto državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celoveu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Borovljah in v Brežicah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½% brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¾% čistih.

Daje trgovske in aprovizijske kredite. Izvršuje vse bančne transakcije.